שמא יתגרו בה פרחי כהונה אמר לו לדבריך סוטה תוכיח דכתיב בה [1]והעמידה לפני ה' ולא חיישינן [א]שמא יתגרו בה פרחי כהונה אמר להן זו כוחלת ופוקסת זו אינה כוחלת ופוקסת: **מתני'** היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גילח במדינה לא היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד ר"מ אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד: **גמ'** (א) נוטל שער ראש נזרו ת"ר [א]ואח"כ נוטל את הרוטב ונותן על שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד של שלמים [ב]ואם שילח תחת הדוד של חטאת ואשם יצא אשם בנזיר [טהור] מי איכא אמר רבא ה"ק [ג]ואם נזיר טמא משלח תחת הדוד של אשם יצא מנה"מ אמר רבא אמר קרא [2]אשר תחת זבח השלמים מזבחו יהא תחתיו ואם שילח תחת הדוד של חטאת [3]יצא מ"ט אמר קרא [ג]זבח לרבות את החטאת ואשם והא אפיקתיה להאי זבח מרוטב א"כ לימא קרא מרוטב השלמים מאי זבח ש"מ לרבות חטאת ואשם ואימא כולה לחטאת ואשם הוא דאתא א"כ לימא שלמים וזבח מאי זבח השלמים שמע מינה תרתי תנו רבנן [ד]הכל היו משלחין תחת הדוד חוץ מטמא שגילח במדינה מפני ששערו נקבר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר [ה]טהורים כאן וכאן היו משלחין [ה]טמאים כאן וכאן לא היו משלחין וחכ"א הכל לא היו משלחין תחת הדוד חוץ מן טהור שבמקדש מפני שנעשה כמצותו: **מתני'** [ו]יהיה מבשל את השלמים או [ח]שולקן הכהן [ז]נוטל את הזרוע בשלה מן האיל (ב) וחלה מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחת ונותן על כפי הנזיר ומניפן ואחר כך הותר הנזיר לשתות יין ולהטמא למתים

רבי

[ו]**בשלמים** הכתוב מדבר. וכרבי יהודה דמתני' דאמר על שלמים יגלח שנאמר בהן ושחטו פתח אהל מועד: **רבי יאשיה אומר אינו צריך הרי הוא אומר לא תעלה במעלות.** כי[1] הולך לעבוד עבודה ואינו כל כך דרך בזיון וקשה דמאי אינו צריך למדרש מסברא אלא מק"ו ובסיפרי אין הגירסא ר' יאשיה אומר אלא כל זה מדברי ת"ק והכי איתא התם או אינו אלא פתח אהל מועד ממש אמרת א"כ[2] דרך בזיון או אינו אלא ממש כלומר דאין להוציא מסברא הפסוק ממשמעו הרי הוא אומר לא תעלה[3] ק"ו לדבר בזיון: **ולא** במי שמחוסר הבאה ולקיחה ונתינה. שהרי שלמים נאכלין בכל העיר ואם מגלח פתח אהל מועד ודוד שלמים [ז]בעי הרי מחוסר הבאה לקיחה ונתינה: **וגילח (את) הנזיר פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח.** כלומר ע"כ לאו פתח אהל מועד ממש דא"כ ה"ל דרך בזיון אלא בזמן פתח א] [פתוח][4]: **ולא** נזירה. משמע שטעמא דקרא[5] שמא יתגרו בה פרחי כהונה ב] אם תגלח פתח אהל מועד ממש אלא במדינה מגלחת במקום צנוע ולא יראוה פרחי כהונה: **אינה** כוחלת ופוקסת. הסוטה עומדת שם [בניוול] כדאמר בסוטה (דף ז:) היו קושרין חבל המצרי כו': **ומשלח** תחת הדוד. שהשלמים בו: **אם** גילח במדינה. שיש לו רשות לגלח במקום שירצה ואף על גב דכתיב אל פתח אהל מועד לאו פתח אוהל מועד[6] קאמר כדדרשינן בגמ': **לא** היה משלח תחת הדוד. נראה דמכל מקום פשיטא ליה לתנא דהאי פשטא דקרא דמשמע דבירושלים הוא מגלח ואם היה מגלח בגבולין לא היה ג] מגלח תחת הדוד דכתיב בקרא וגלח הנזיר פתח אהל מועד ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים ואיכא תנא דדריש בגמ' יצא זה שמחוסר לקיחה הבאה ונתינה וה"נ מחוסר הבאת שערו מחוץ לירושלים לתתם תחת דוד השלמים בירושלים: **אבל** תגלחת טומאה לא היה משלח תחת הדוד. דוד של אשם נזיר טמא וחטאת העוף[7] שלא תלה הכתוב נתינת שער תחת הדוד אלא בטהור: **רבי מאיר אומר** [הכל משלחין תחת הדוד]. בין נזיר טהור ד] במדינה ובין נזיר טמא [במקדש]: חוץ מן הטמא שבמדינה בגמ' אמרינן מפני ששערו נקבר וכן שלהי תמורה (דף לד.) אבל קשה מנלן דנקבר וצ"ע: **נוטל** שער ראשו. כדאמר בברייתא והוא נוטל מן הרוטב כדמפרש ואזיל: **מנלן** אמר קרא תחת זבח השלמים מזבחו יהא תחתיו. מיתורא דזבח דרשינן הכי תחת השלמים יתן מזבחו: [חטאת] ואשם[8] אמר קרא זבח לרבות חטאות ואשמות: **א"כ** לימא קרא שלמים וזבח מאי זבח השלמים. מדסמך זבח[9] למדרש תחת השלמים יהיה מן הזבח: **מפני** ששערו נקבר. לא נתפרש מנלן: **כאן** וכאן. במקדש ובמדינה: **או** שולקן. בישול ה] יותר [מדאי]: **ואח"כ** הותר הנזיר לשתות ביין. לכאורה נראה דהאי תנא כר"א דאמר בגמ' דאסור לשתות יין עד אחר כל המעשים שמפרש[10]: [ח]**כיון** [שנזרק עליו] אחד מן הדמים. כדדרשינן בגמ' אחר מעשה יחידי:

אחר

כדי שלא יתגרו בה פרחי כהונה: **סוטה אינה כוחלת ופוקסת.** דהא לנוולה קא בעי וכיון דמנוולה לא אתו לאיגרויי בה: **מתני' ומשלח.** ומניח: ה"ג במתני' **היה נוטל שער ראש נזרו ומשלח תחת הדוד ואם גילח במדינה לא היה משלח תחת הדוד במה דברים אמורים בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד ר' מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מן הטמא שבמדינה בלבד.** וספרים שכתוב בהן במשנתנו אם שילח תחת הדוד של אשם יצא שבשתא היא דל"ג ליה במתניתין אלא בגמ' ת"ר ואח"כ נוטל את הרוטב כו'. והכי פירושא דמתני' היה נוטל שער ראש נזרו ומשלחו תחת הדוד של שלמים ואם גילח במדינה לא היה משלחו תחת הדוד של שלמים: **בד"א בתגלחת הטהרה.** א] אמרו שאם גילח במקדש משלח תחת הדוד אבל לא בזמן שגילח במדינה. אבל בתגלחת הטומאה אפי' בזמן שמגלח במקדש אינו משלח תחת הדוד של אשם שאין לך משלח תחת הדוד אלא הטהור שבמקדש מפני שעשה נזירותו כמצותו: **ר' מאיר אומר הכל משלחין תחת הדוד.** בין טהור שגילח במדינה בין טמא שגילח בעזרה ואין לך שאינו משלח תחת הדוד אלא חוץ מן הטמא ב] במדינה בלבד: **גמ'** ובריש' דגמ' ל"ג **אשם בנזיר מי איכא** אלא ה"ג **ת"ר ואח"כ נוטל את הרוטב ונותן על השער של ראש נזירותו ומשלח תחת הדוד של שלמים ואם שילח תחת הדוד של אשם ושל חטאת יצא אשם בנזיר טהור מי איכא אמר רבא ה"ק ואם נזיר טמא משלח תחת הדוד של אשם יצא: מנא הני מילי אמר רבא** ג] **אמר קרא אשר תחת זבח השלמים.** דמשמע אשר תחתיו יהא זבח השלמים לומר לך מן הזבח עצמו יהא תחתיו: **ואם שילח תחת הדוד של חטאת ושל אשם יצא מ"ט דכתיב זבח לרבות חטאת ואשם** ד]. שהטהור ששולח תחת זבח שלו דהיינו חטאת יצא ואם טמא הוא טעון שילוח תחת זבח שלו דהיינו אשם: ה"ג **ת"ר הכל משלחין תחת הדוד חוץ מטמא שבמדינה מפני ששערו נקבר דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר טהורים כאן וכאן.** בין במקדש בין במדינה היו משלחין טמאים כאן וכאן לא היו משלחין: **וחכמים אומרים הכל לא היו משלחין תחת הדוד חוץ מטהור שבמקדש מפני שנעשה כמצותו.** וסתם מתניתין דידן אליבא דחכמים וכדפרשינן לעיל: **שנעשה כמצותו.** שגילח במקדש כמצותו: **מתני' או שולקן.** שאינו מבושל (ג) יפה ושקוד"ר בלע"ז: **את הזרוע בשלה.** איכא למ"ד ה] שלמה ואיכא למ"ד בזרוע שנתבשלה עם האיל במסכת חולין (דף צח:):

גמ'

עין משפט נר מצוה

קא א ב מיי' פ"ח מהל' נזירות הלכה ג:
קב ג מיי' פ"ו שם הל' יד:
קג ד מיי' פ"ח שם הל' ג:
קד ה מיי' פ"ו שם הל' יד:
קה ו מיי' פ"ח שם הל' ג:
קו ז מיי' שם הלכה ד:

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהֶעֱמִדָהּ לִפְנֵי יְיָ׃ במדבר ה טז
2. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים׃ במדבר ו יח

הגהות התוספות

1. נדל"ל אף כי. 2. נ"ל א"כ הרי זה. 3. נ"ל לא תעלה במעלות. 4. נ"ל בזמן שהוא פתוח. 5. נ"ל ומשמע ליה טעמא דקרא. 6. נ"ל אהל מועד ממש. 7. נ"ל חטאת העוף שלו. שלא כו'. 8. נ"ל חטאת ואשם יצא מאי טעמא אמר קרא כו'. 9. נ"ל זבח לתחת. 10. נ"ל שמפרש בקרא.

לעזי רש"י

וושקור"ד [וושקרו"ד]. לא מבושל כראוי.

מוסף רש"י

שמא יתגרו בה פרחי כהונה. ויהיו רודפים אחריה כל ימיה. פרחי כהונה נקט על שם שהיו מצויין בעזרה יותר מאשר העם (סוטה ח.). **זבח לרבות את החטאת ואשם.** גבי נזיר ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים, אין לי אלא תחת זבח השלמים, תחת הדוד של חטאת ואשם מנין ת"ל זבח (מנחות צא:).

פי' הרא"ש

אמתני' דמס' מדות דקתני שהיה מגלח בלשכת נזירים: זו אינה כוחלת ופוקסת שהיתה עומדת בנוול כדאמר בסוטה שהיה קושר חבל המצרי למעלה מדדיה: ואח"כ נוטל את הרוטב סיומא דברייתא הוא: מזבחו יהיה תחתיו. מיתורא דזבח קא דריש תחת דוד השלמים יהיה מן הזבח דהיינו רוטב דמן הזבח עצמו א"א לשרוף כל זמן שהוא ראוי לאכילה: מאי זבח השלמים ש"מ תרתי מדסמך זבח לתחת דרשינן דתחת השלמים יתן מן הזבח: או שולקן בישול מרובה. ומניפן ואח"כ הותר הנזיר לשתות יין נראה דכרבי אליעזר ס"ל דאית ליה בגמ' דאסור לשתות יין עד לאחר כל המעשים האמורים

מסורת הש"ס

א) [סוטה ח.], ב) גי' א"מ ואשם, ג) [מנחות נא: גם זבחים לו.], ד) [תוספתא פ"ד ע"ש], ה) [עי' תוספת פסחים לט: ד"ה לא שלוקין וכו' ותוס' זבחים ל: ד"ה צלויין], ו) מכאן עד ד"ה אינה כוחלת שייך לע"א, ז) [נ"ל בעיר], ח) שייך לדף מו.,

נוסחת הריב"ן

א] בתגלחת הטהרה בלבד אמרו: ב] שגלח במדינה: ג] אמר קרא זבח השלמים מן הזבח יהא תחתיו הס"ד והשאר ליתא: ד] ואשם וכו' והס"ד ואח"ז איתא בזה"ל ה"ג ת"ר ואחר שגלחו נוטל מן הרוטב שהשלמים מתבשלים בו ונותן על שער התגלחת ממנו ומשלחו תחת הדוד של שלמים ואם שילח תחת הדוד של חטאת ושל אשם יצא אשם בנזיר טהור מי איכא בשלמא חטאת בעלמא איכא אלא אשם מי איכא אמר רבא ואם כו' מנה"מ דנותן הרוטב על השער רבא אמר קרא אשר תחת זבח השלמים דמשמע אשר תחתיו יהא זבח שלמים לומר לך מן הזבח עצמו יתן תחתיו ואם שילח תחת הדוד של חטאת ושל אשם יצא מאי טעמא דכתיב זבח לרבות חטאת ואשם שהטהור ששילח תחת הרוטב שלו יצא ואם טמא הוא טעון שילוח תחת זבח שלו דהיינו אשם הס"ד ואח"כ מה"ד ה"ג ת"ר הכל כו': ה] של ימין ואיכא למ"ד הזרוע כו':

הגהות הב"ח

(א) גמ' היה נוטל שער ראש וכו' אפיקתיה להאי זבח לרוטב א"כ: (ב) שם במשנה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל: (ג) רש"י ד"ה או שולקן שאינו מבושל יפה נ"ב מחמת שהוא מבושל יותר מדאי ועיין בפרש"י בנדרים ריש דף מ"ט:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה וגלח וכו' אלא בזמן פתח. תיבת פתח נמחק ונ"ב פתוח: ב] ד"ה ולא וכו' אם תגלח. תיבות אם תגלח נמחק ונ"ב אינה מגלחת פתח אוהל מועד ממש א"כ ה"ה במדינה וכו' כצ"ל: ג] ד"ה לא וכו' לא היה מגלח. תיבת מגלח נמחק ונ"ב משלח: ד] ד"ה ר"מ וכו' בין נזיר טהור במקדש או במדינה כצ"ל: ה] ד"ה או שולקן בישול ויותר מדאי. תיבות יותר מדאי נמחק. ונ"ב יתר ומרובה למעטו א"מ: